

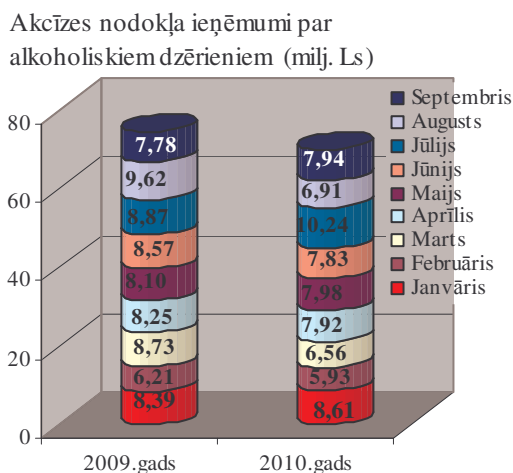
Alkohola aprite 2010.gada 9 mēnešos

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholiskiem dzērieniem

2010.gada deviņos mēnešos par alkoholiskiem dzērieniem (tai skaitā alu) iekasēti Ls 69,9 milj., kas ir par 4,6 milj. jeb par 6% mazāk kā pērn deviņos mēnešos.

Kopējie 2010.gada deviņu mēnešu akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholiskiem dzērieniem (neskaitot alu) salīdzinājumā ar 2009.gada rādītājiem ir samazinājušies par Ls 8,13 milj., jeb **iekasēts par 13% mazāk kā pērn.**

1.attēls

Nemot vērā, ka šogad realizētā akcīzes nodokļa likmju paaugstināšana bija minimāla (skatīt *3.pielikumu*), kas nespēja būtiski ietekmēt nodokļa ieņēmumus, akcīzes nodokļa ieņēmumu samazinājums saistāms ar legālo alkoholisko dzērienu realizācijas apjomu samazinājumu - šogad Latvijā ir **par 2% (neskaitot alu, samazinājums ir par 9%) mazāk patēriņam nodoto alkoholisko dzērienu** kā 2009.gada deviņos mēnešos.

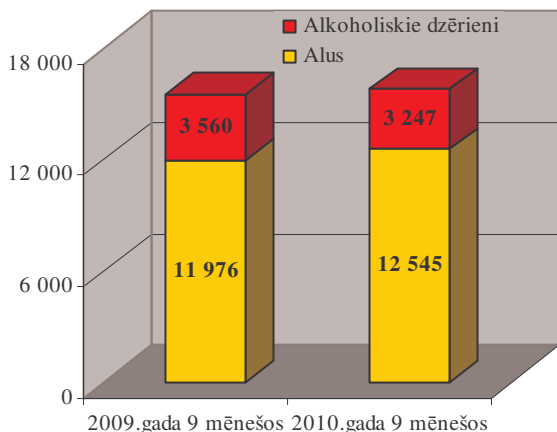
2. Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni¹

2010.gada septembra beigās 97 komersantiem ir 112 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai. Licences reģistrēta nosūtītāja darbībai ir spēkā 49 komersantiem, savukārt 3 komersantiem ir spēkā licences reģistrēta saņēmēja darbībai.

Alkoholisko dzērienu apjoms, kas nodots patēriņam Latvijā, un to struktūra, ņemot vērā piemērojamās akcīzes nodokļa likmes, ir vieni no būtiskākajiem rādītājiem, kas vistiešākā veidā ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā.

2.attēls

Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni (tūkst. dal)

2010.gada deviņos mēnešos

patēriņam Latvijā nodoti:

- 3247 tūkst. dekalitri (turpmāk – dal) **alkoholisko dzērienu**, kas ir **par 9% mazāk** kā 2009.gada attiecīgā periodā (skatīt *4.pielikuma 1.tabulu*) un
- 12545 tūkst. dal **alus**, kas **par 5% pārsniedz** 2009.gada deviņu mēnešu rādītāju (skatīt *5.pielikumu*).

Vērtējot kopējo alkoholisko dzērienu daudzumu pēc to apjoma ir vērojams neliels pieaugums (+2%),

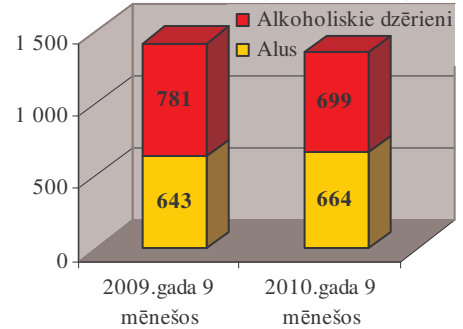
¹ Saistībā ar izmaiņām likumā „Par akcīzes nodokli” šeit un turpmāk VID analītiskajos materiālos iepriekš lietotais termins „izlaists brīvā apgrozījumā” tiek aizstāts ar terminu „nodots patēriņam”, ar to saprotot akcīzes preču daudzumu, kas attiecīgajā periodā nodots realizācijai vai patēriņam Latvijas Republikā.

savukārt pēc absolūtā alkohola (a/a) daudzuma ir 4% samazinājums, jo alus ar būtiski zemāko alkohola saturu nespēj kompensēt pārējo alkoholisko dzērienu apjomu sarukumu. Minētais ir būtisks rādītājs, kas tiešā veidā ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā, jo gan alum, gan pārējo alkoholisko dzērienu grupai akcīzes nodokli aprēķina, vadoties no absolūtā spirta satura dzērienos.

Kopējā alkoholisko dzērienu struktūrā šī gada deviņos mēnešos 79% no valstī

Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni (tūkst. dal a/a)

realizācijai novirzītajiem alkoholiskajiem dzērieniem sastāda alus, tomēr būtiski zemās tiem piemērojamās nodokļa likmes dēļ, alus apjomu izmaiņas visai minimāli ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus.

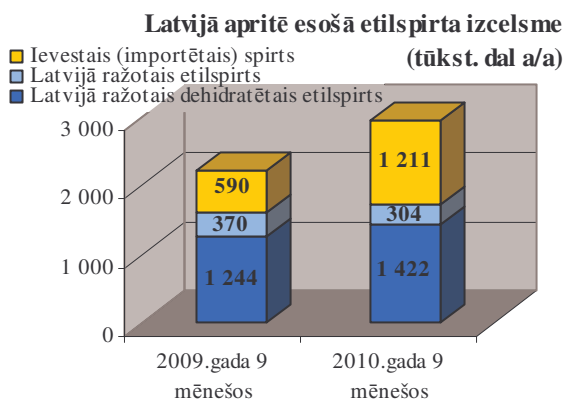
Degvīns un pārējie „spirtotie” alkoholiskie dzērieni kopējā alkohola realizācijā 2010.gada deviņos mēnešos sastāda 12%, taču augstās nodokļa likmes dēļ to īpatsvars akcīzes nodokļa ieņēmumos ir noteicošais – 69%. 4.pielikuma 2.tabulā ir redzamas precīzas izmaiņas realizācijas apjomos katram alkoholisko dzērienu veidam, savukārt izmaiņas alus realizācijas apjomos redzamas 5.pielikumā.

Informāciju par lielākajiem komersantiem šī gada deviņos mēnešos skatīt 7.pielikumā, savukārt populārākos Latvijā realizēto alkoholisko dzērienu un alus nosaukumus 8.pielikumā.

2010.gada septembra beigās Latvijā 201 komersantam bija spēkā esošas licences alkoholisko dzērienu vairumtirdzniecībai, 4876 komersantiem bija spēkā licences alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai un 221 licence alus mazumtirdzniecībai.

3. Spirta aprīte

Latvijā spirta aprīte tiek stingri reglamentēta saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību, kas paredz arī ierobežotu spirta aprītē iesaistīto personu loku – etilspirta ražošanu 2010.gada deviņos mēnešos veikuši trīs komersanti četrās akcīzes 5.attēls

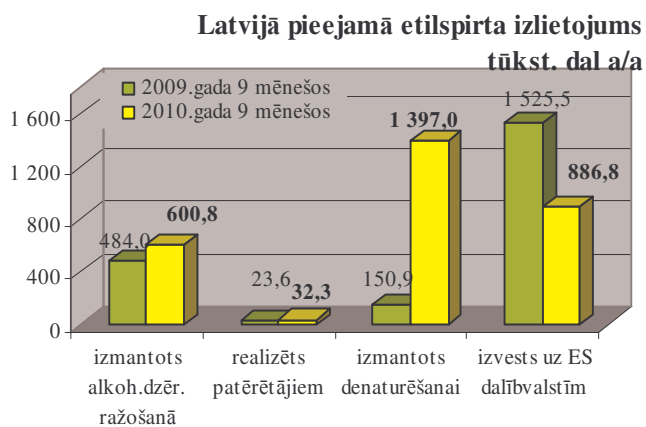

preču noliktavās, savukārt etilspirta ievēšanu no citām valstīm veikuši četri komersanti. Kopējos spirta aprītes rādītājus skatīt 6.pielikumā.

2010.gada deviņos mēnešos Latvijā kopumā saražoti 1726 tūkst. dekalitru absolūtā spirta (dal a/a), kas ir par 112 tūkst.dal a/a jeb **par 7% vairāk** kā 2009.gada attiecīgajā periodā. 82% no valstī saražotā spirta ir dehidratētais spirts.

Lai valstī nodrošinātu pieprasījumu pēc spirta, Latvijā spirts tiek arī ievests – **šī gada deviņos mēnešos** valstī ievesti 1211 tūkst. dal a/a etilspirta, šis apjoms, salīdzinot ar 2009.gada attiecīgo periodu, palielinājies vairāk kā **divas reizes**.

No kopējā 2010.gada deviņos mēnešos valstī esošā etilspirta – 3051 tūkst. dal a/a (krājumi gada sākumā + saražots + ievests Latvijā):

6.attēls

- **46%** izmantoti denaturēšanā. Straujais pieaugums saistās ar Latvijā noteikto obligāto normu, ka degvielai jābūt ar vismaz 5% bio piejaukumu, un benzīnam tas ir etilspirts;

- **29%** izvesti uz citām ES dalībvalstīm, un to apjomi salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu samazinājušies par 42%;

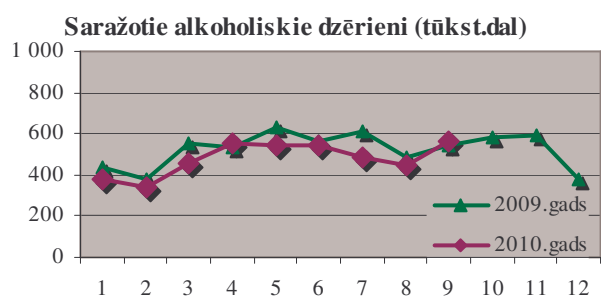
- **20%** izmatoti alkoholisko dzērienu ražošanā un šis apjoms salīdzinājumā ar 2009.gada rādītājiem ir palielinājies par 24% jeb par 117 tūkst. dala /a, kas ir kardināli pretēja tendence pēdējos gados novērotajam. Līdz šim liela daļa alkoholisko dzērienu izejvielu bija no ārvalstīm pārstrādei ievestais degvīns, kas šogad ir sarucis atbilstoši ievestā etilspirta apjomu kāpumam;

- citiem spirta patērētājiem nodotais apjoms ir palielinājies par 37% salīdzinājumā ar pērno gadu, taču tie ir salīdzinoši nelieli apjomi, kas kopējā izlietojumā sastāda **1%**.

4. Alkoholisko dzērienu ražošana

Alkoholisko dzērienu (neskaitot alu) ražošana **2010.gada deviņos mēnešos** veikta 18 akcīzes preču noliktavās, kurās **saražoti 4352 tūkst. dal** alkoholisko dzērienu, kas ir **par 8% mazāk** kā 2009.gada attiecīgajā periodā (skat. 4.pielikuma 1.tabulu).

7.attēls

Latvijā ražoto dzērienu (neskaitot alu) sortimentā 2010.gada deviņos mēnešos kā ierasts dominē „spirtotie” dzērieni, kaut arī to apjomi stabili sarūk salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem:

- degvīns (saražots 2775 tūkst. dal) sastāda 64% valstī saražoto dzērienu struktūrā;

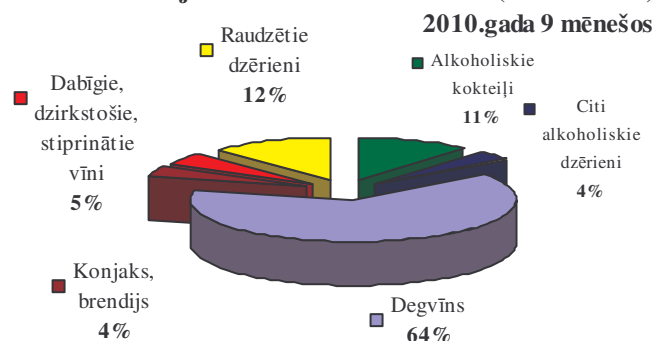
8.attēls

- alkoholiskie kokteiļi (saražoti 482 tūkst. dal), kas saražoto dzērienu sortimentā sastāda 11%;

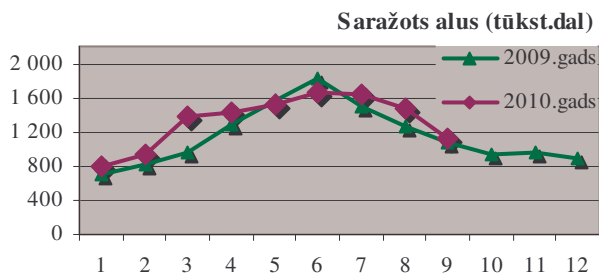
- konjaks, brendijs un citi dzērieni kas kopā sastāda 8% ražošanas struktūrā.

Dabīgi raudzēto dzērienu grupa (saražoti 533 tūkst. dal) ir vienīgā, kuras apjomi ir

Latvijā ražoto dzērienu struktūra (neskaitot alu)

palielinājušies salīdzinājumā ar pērnā gadu, un to īpatsvars ražoto dzērienu sortimentā pieaudzis līdz 12%.

2010.gada deviņos mēnešos alus ražošanu veikuši 17 komersanti saražojot **11882 tūkst. dal alus**, kas ir **par 10% vairāk** kā pērnā gada deviņos mēnešos. 8.attēls

Uz kopējā alkoholisko dzērienu patēriņa samazinājuma, tas ir liels kāpums, ko daļēji varētu skaidrot ar to,

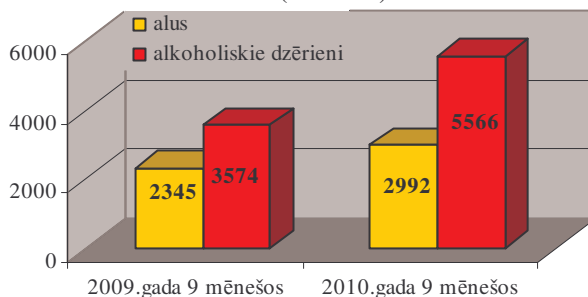
ka alkoholisko dzērienu ražotāji, ņemot vērā aizvien pieaugošās akcīzes nodokļa likmes „spirtotajiem” dzērieniem, tai skaitā alkoholiskajiem kokteiļiem, cenšas pielāgoties – virknei alkoholisko kokteiļu 2009.gada otrajā pusē tika nomainīta receptūra, ražojot tos uz alus bāzes, jo šāda veida dzērienam ir vairākas reizes zemāka nodokļa likme kā tāda paša stipruma kokteilim.

Uz 2010.gada septembra beigām 15 komersantiem ir piešķirts patstāvīgās mazās alus darītavas statuss. No kopējā Latvijā saražotā alus apjoma **mazajās alus darītavās** (tādējādi saņemot akcīzes nodokļa atvieglojumus) šogad **saražoti 10%** jeb 1162 tūkst. dal alus.

5. Importēto/ievesto alkoholisko dzērienu ievēšana Latvijā

10.attēls

No ES dalībvalstīm un trešajām valstīm ievestie alkoholiskie dzērieni un alus (tūkst.dal)

2010.gada deviņos mēnešos Latvijā kopumā no ES dalībvalstīm un trešajām valstīm ievesti **5566 tūkst. dal alkoholisko dzērienu (neskaitot alu)**, kas ir **par 56% vairāk** kā pērnā gada attiecīgajā periodā. (skat. 4.pielikuma 1.tabulu).

Tomēr ievestie preču apjomi būtībā neietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus, jo liela daļa

dzērienu atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā tiek pārvietoti uz citām ES dalībvalstīm vai eksportēti.

Savukārt alus no citām valstīm Latvijā tiek ievests joprojām salīdzinoši nelielos apjomos, kas pamatā saistīts ar to, ka Latvijā priekšroka tiek dota vietējā ražojuma alum.

2010.gada deviņos mēnešos Latvijā kopumā no ES dalībvalstīm un trešajām valstīm ievesti **2992 tūkst. dal alus**, kas ir **par 28% vairāk** kā pērnā gada deviņos mēnešos (skat. 4.pielikuma 1.tabulu).

Alkoholisko dzērienu aprītes analīzē apkopotā informācija liecina par stabili legālā alkohola tirgus samazinājumu, ko izraisīja gan likmju paaugstinājuma izraisītais cenu kāpums, gan pierobežā bieži sastopamais kaimiņvalstīs iegādātais alkohols, gan nelegālā tirgus paplašināšanās.